

Beleidsplan Sociale Veiligheid – Bernemieniskip Alpha

Visie, doelen en uitgangspunten

De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid sociale veiligheid op Bernemieniskip Alpha is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt Bernemieniskip Alpha een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de Bernemieniskip en de samenleving.

We besteden aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Alpha dient een Bernemieniskip te zijn waar alle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. We leren leerlingen het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang. Soms ontaardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden een sterk tegenwicht: de groep en Bernemieniskip moet een positieve sociale 'Mienskip' te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een bernemieniskip zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Als er gepest wordt grijpen we snel in.

De veiligheidsmonitor

We nemen jaarlijks de wettelijk verplichte veiligheidsmonitor af, een instrument dat inzicht geeft in de *beleving* van de sociale veiligheid van de leerlingen, in de *feitelijke aantasting* van de sociale veiligheid en het *welbevinden* van de leerlingen. Wij gebruiken daarvoor Scol en MijnRapportfolio.

Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Zoals we hiervoor aangaven leggen we met het programma van De Vreedzame School fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen in alle groepen.

Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- Een startbord in unit 2 waarop leerlingen kunnen aangeven hoe ze zich voelen;
- De omgangsafspraken en het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar in de school;
- Directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- Aanwezigheid van de directeur bij de ingang van de school om de leerlingen en eventuele ouders 's ochtends te begroeten.
- De leerlingen worden bij binnenkomst door de leerkracht(en) en/of ondersteuners welkom geheten.
- Welkombord bij hoofdingang met daarop vieringen en activiteiten van gehele bernemianskip;
- Borden niet rennen in de gang;
- Het hele team spreekt kinderen aan op gedrag.

De stamgroep, unit en Bernemianskip: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de groep of de Bernemianskip minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de groep zijn en die met elkaar verdelen, of als groep presentaties voor andere klassen te verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep.

Investeren in de relatie met de leerlingen

We vragen van het team dat ze investeren in het leren kennen van de leerlingen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het er toe doet, dat de leerkracht het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is. Alle leerkrachten hebben aan het begin van het schooljaar een gesprekje met de leerlingen en vullen de kennismaking van het rapportfolio in net als de ouders.

Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de groep/unit. Ze mogen meedenken en worden serieus genomen. Zo werken we met leerlingmediatoren, leerlingenraad en met groepsgesprekken, waarin leerlingen mee mogen beslissen over zaken die hun aangaan. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. En we leren de leerlingen dat ze op kunnen en moeten komen voor gepeste medeleerlingen.

Een grondwet: basisregels in de school

Duidelijke regels in de klas en in de school zijn van belang. Bij ons op school hebben we een grondwet: een set basisregels die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag en waaraan de groepsregels worden opgehangen.

Onze grondwet:

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij

We introduceren in de eerste week van het nieuwe schooljaar de grondwet en het beleidsplan sociale vaardigheid op een gezamenlijke bijeenkomst aan kinderen en ouders. Deze regels zijn zichtbaar in de ruimtes. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Bij het overtreden van de regels

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we bij ons op school af en toe leerlingen. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is.
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan.
- **Competentie:** We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert.

Toezicht

Het houden van toezicht is van belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen de school. Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Wij hebben met het team afspraken gemaakt rondom het toezicht op in- en uitgaan van de school, pauzes op het plein, naar gymbus lopen, toiletten, fietsenstalling, gangen.

Op onze bernemianskip vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit verschillende groepen. We hebben hierover de volgende afspraken gemaakt:

- De entree van de school ziet er uitnodigend en verzorgd uit.
- Bord waarop de jarigen van die week staan en de bijzondere activiteiten die die week plaats zullen vinden
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat.
- Van 8.20 – 8.30 uur zijn kinderen en ouders welkom op Bernemianskip Alpha.
- De directeur staat bij de ingang en verwelkomt kind en eventueel ouder door hem of haar goedemorgen te wensen.
- Ook de leerkrachten verwelkomen de kinderen.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor alle kinderen en stralen dit ook uit.

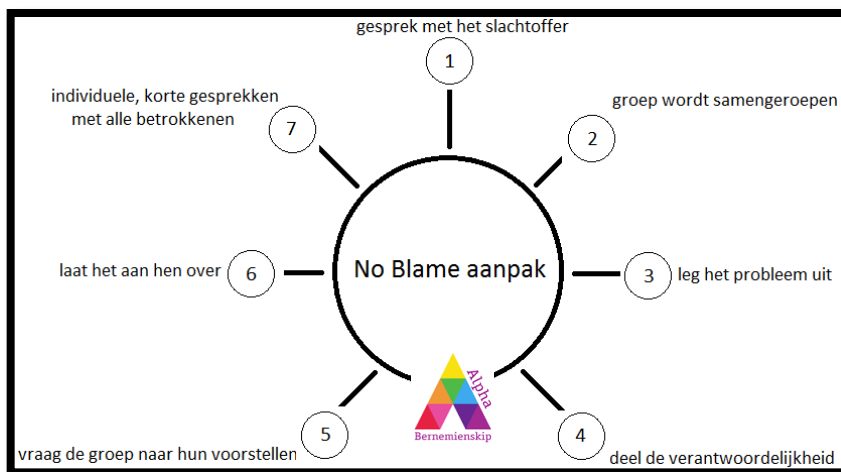
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met telaarcomers. Hier zijn afspraken over gemaakt.
- Na 14.00 uur lopen er elke dag leerkrachten of andere professionals mee 'naar buiten' en gebruiken deze gelegenheid om eventueel contact te maken met ouders.
- De timer loopt af om 8.30 uur, als teken dat de lessen starten en ouders zijn vertrokken.

Ingrijpen bij plagen

Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Wij hanteren een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA).

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is in de aanpak dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wij vinden het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal* burger.

We hebben afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat. Soms zijn de peestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad – moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook ouders bij het gesprek betrokken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- Wat is er gebeurd?
- Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- Wat leren we hierover voor de toekomst?

Schorsing en verwijdering

Als de veiligheid van leerlingen, leerkrachten, ander personeel of ouders in het geding is, is optreden geboden. Leerlingen die het gevoel van veiligheid van anderen schade toebrengen door hun houding of gedrag waardoor medeleerlingen en/of leerkrachten zich onveilig voelen, kiezen ervoor zich niet aan de schoolregels te houden en op die manier hun verbinding met de groep te verbreken:

- Deze leerlingen worden voor een dag/dagdeel buiten de groep geplaatst.
- De ouders worden hiervan in een gesprek op de hoogte gesteld. De leerkracht bespreekt met de leerling hoe ervoor gezorgd kan worden dat het gewenste gedrag wel wordt vertoond.
- De directeur wordt in kennis gesteld.
- De leerling mag de volgende dag in de eigen groep laten zien dat het zich wel aan de schoolregels kan houden.

Als een dergelijke situatie zich herhaaldelijk voordoet, volgt er een gesprek tussen school en ouders. Hierin wordt nagegaan welke extra begeleiding en afspraken nodig zijn. Tevens worden de ouders op de hoogte gesteld van een vervolgprocedure als het gedrag niet tijdig in positieve zin verandert. Als zich – na dit gesprek – toch weer een vergelijkbare situatie voordoet, worden de ouders opgebeld en gevraagd hun kind te komen halen of de volgende dag thuis te houden. Ook dan mag het kind de dag erna weer in de groep terugkeren. De afdeling leerplicht van de gemeente en het schoolbestuur worden op de hoogte gesteld, aangezien het hier een schorsing van een dag betreft. Alleen de directie kan het besluit nemen tot schorsing. In geval van herhaling worden overgegaan tot schorsing van meerdere dagen. In dat geval wordt de afdeling leerplicht van de gemeente bij het vervolgtraject betrokken. Ouders hebben het recht om binnen vijf werkdagen bij het schoolbestuur bezwaar te maken tegen de schorsing.

Antipestcoördinator - vertrouwenspersoon

Teamlid Anke Hoekstra heeft als taak vertrouwenspersoon te zijn voor ouders en kinderen. tevens is zij aanspreekpunt in het kader van pesten. Wij kiezen ervoor om deze taak mee te nemen in het bredere perspectief van de pedagogische opdracht van de school, en de domeinen van sociale competentie en burgerschapsvorming.

De taken van een 'antipestcoördinator' zijn op onze school opgenomen samen met de taken van de coördinator Vreedzame School. De taakomschrijving: Ontwikkelen, actualiseren en levend houden van beleid en aanpak De Vreedzame School binnen het curriculum en het sociaalpedagogische klimaat van de school.

- Het bijhouden van literatuur over vakdidactisch onderwijs en zich op de hoogte houden van onderzoek en ontwikkelingen.
- Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's.

- Deelnemen aan bijeenkomsten en studiedagen vertrouwenspersonen binnen Oarsprong.
- Bespreking veiligheid met leerlingenraad.
- Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentaining.
- Fungeren als contactpersoon voor de leerling mediators; regelmatig evaluatie met mediators.

Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Wij willen als school graag samen met de ouders optrekken. In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee om zullen gaan. Maar ook in meer algemene zin willen we ouders bij het veiligheidsbeleid betrekken.

Om er voor te zorgen dat de veiligheid in en om de school iets wordt waarvoor ouders en school zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen, gaan we met ouders het gesprek aan. Dat doen we door het organiseren van een start informatie bijeenkomst, waarin we ouders informeren over de sociale veiligheid. Tevens bespreekt de directeur met het ouderpanel de veiligheid in en om de Bernemianskip.

Borging

In de gouden weken, aan de start van ieder schooljaar, bespreken we met de leerlingen, ouders, en in het team het beleidsplan sociale veiligheid.

Noot: CED-Groep; map Werken aan sociale veiligheid – De Vreedzame School.